

coterie

COTERIE [fr. *coterie*, gașcă, bandă < anglosaxonă, *cote*, *cot*, casă țărănească, vilă la țară]. La origine, termenul desemna o grupare / organizație a lucrătorilor fermieri aflați pe pământurile feudărilor (Franța).

Grupare a câtorva persoane unite prin aceleași interese sociale, politice, literare, estetice, coteria are caracter esoteric, restrâns, de cerc format printr-o selecție a membrilor. La nivel literar, aceasta poate defini, prin sinonimie parțială, membrii unui cenaclu sau ai club literar, partizanii unei ideologii estetice (de ex., poeții obscuranțiști), dar și aderenții la o anume sensibilitate artistică (de ex. parnasienii, decadenții). O coterie literar-artistică este cea numită *Potassons*, „nume familiar dat de L.P. Fargue câtorva dintre prietenii săi (printre care Valéry Larbaud, Enrik Satie, Tériade, pictorul Daragnès, Paul Valéry, Francis Poulenc) care se întâlneau până la începutul anilor '20 în librăria Adrianei Mounier sau în cea a Sylviei Beach, în

strada Odéon. Potasonii erau un fel de oameni înțelepți, dolo-fani, gurmanzi, buddhic-boemi, niciodată grăbiți, frământând și savurând viața cu răbdare” (Claude Roy, *apud*. A. și O. Virmaux, [1992], 2001).

Dincolo de sociologia vieții literare ca atare (grupări în jurul unei reviste sau în jurul unui mentor – de ex., cercul din jurul „Literatorului”, admiratorii lui Al. Macedonski) se poate vorbi și de prezența unei coterii inventate printre personajele românești (Pantazi, Pașadia, Pirgu, Pena Corcodușa din *Craii de Curtea Veche* de Mateiu Caragiale) sau dramatice (la W. Shakespeare sau I.L. Caragiale).

Un model special de coterie literară este mulțimea de heteronimi (peste 150) pe care Fernando Pessoa o generează ca „o lume fictivă” pentru a compensa lipsa de spirite și de valori afine în cadrul literaturii naționale portugheze: „Cu asemenea lipsă de lume coexistibilă ca cea de azi, ce poate face un om sensibil dacă nu să-și inventeze propriii prieteni sau, cel puțin, propriii tovarăși de spirit?”. Alberto Caeiro, Ricardo Reis, Álvaro de Campos, Bernardo Soares și creatorul lor, Fernando Pessoa, afirmă fiecare un model literar, ei se definesc prin diferență în jocul stilistic pe care îl mănuieste atât de abil inventatorul heteronimiei: „Am creat o *coterie* inexistentă. Am fixat totul în tiparele realității: am gradat influențele, am cunoscut prietenii, am auzit, în interiorul meu, discuțiile și divergențele de criterii și în toate acestea am sentimentul că eu, totuși creatorul a tot, am fost cel mai puțin prezent. Ca și cum totul s-a petrecut independent de mine” (Scrisoarea către Casais Monteiro, 13 ianuarie, 1935).

Alte coterii celebre: convivii din *Banchetul* lui Platon sau cei din scrierea omonimă a lui Sören Kierkegard.

Bibliografie:

1. Pessoa, F. – *Le Chemin du Serpent*, vol. VII, Christian Bourgois, 1991.
2. *Dictionnaire mondial des mouvements littéraires et artistiques contemporains*, Alain Virmaux, Odette Virmaux, Éditions du Rocher, [1992] = *Dicționar de mișcări literare și artistice contemporane*, Alain Virmaux și Odette Virmaux, trad.: F. Oprescu, București, Editura „Nemira”, 2001.

